

Dr. med. Yasemin Schreiber-Pekin
Kadın Doğum Uzmanı, Psikoterapist
y.schreiber@bluewin.ch

Zika Virüsü Üzerine

Son dönemlere, özellikle hamile kalmayı düşünen kadınlar üzerinde korku yaratan Zika virüsü ile ilgili haberlerle karşılaştık. Zika virüsünden en çok Brezilya etkileniyor. Brezilya'da daha önceleri yılda 150 Zika virüsü vakası görülürken 2015`in Ekim ayından bu yana mikrosefali ile doğan bebek sayısı yaklaşık 4 bin olarak kayıtlara geçti. Bu rakam gün geçtikçe daha da artıyor.

Zika virüsü şimdiye kadar 40`tan fazla ülkede görüldü. WHO (Dünya Sağlık Örgütü), Şili ve Kanada dışında tüm Amerika kıtası için acil durum ilan ederken, özellikle El Salvador'da ailelere 2018 yılına kadar çocuk sahibi olmamaları uyarısında bulunuldu.

Zika virüsü 1947'de Uganda'nın Zika Ormanı'nda yaşayan maymunlarda keşfedildi. İlk kez 1952`de insanlarda görüldü, fakat uzun süre dikkat çekmedi. 2015`te Afrika, Güneydoğu Asya, Pasifik adalarında görüldü, oradan Güney Amerika kıtasına ve Karaiplere sıçradı. Hastalık Aedes aegypti denilen Batı Nil kaplan sivri sineği yoluyla yayılıyor.

Belirtileri nedir?

Vakaların bir kısmında ateş, baş ağrısı, kas ve eklem ağrısı olurken, yüzde 70-80`inde pek belirti görülüyor. Virüs nadiren sinir sistemini etkileyip felce yol açabilen Guillian-Barré Sendromu gibi hastalıklara da yol açabiliyor. Zika virüsü anneden karındaki bebeğe geçiyor. Yeni doğan bebeklerde mikrosefali (küçük kafa) hastalığına, zihinsel özürüllüğe yol açıyor.

Tedavisi var mı?

Hastalığın henüz özgün bir tedavisi yok. Araştırmacıların Brezilya'ya gidip topladığı numuneler Teksas`ta yüksek güvenlikli bir laboratuvarda inceleniyor. Önleyici aşı üzerindeki çalışmaların uzun zaman alabileceği belirtiliyor. Dişi sivrisinek sokması sonucu insana bulaşabilen virüsün önlenmesi kapsamında Brezilya'nın Piracicaba bölgesinde testler yapan şirketin araştırmacıları, genetiğiyle oynanmış kısır erkek sivrisinekler sayesinde, dişi sivrisineklerin taşıdığı virüslü larvaların büyük oranda yok edildiğini gözlemledi. Testlerde, bu yöntemle larvaların yüzde 82 oranında azaltıldığı görüldü.

Hastalığın diğer kıtalara da sıçrama ihtimali var, ancak böyle bir durumun oluşması tam bir felaket senaryosu anlamına geleceğinden şimdiden çok sıkı önlemler alınmış durumda. Bilim adamları, WHO`nun Ebola salgınından ders çıkarması ve uzmanlardan oluşan acil bir komite kurması gerektiğini belirtiyor.

Nasıl korunulur?

WHO`nun turistlere tavsiyesi hamile olmayı planlayan kadınlara ve anne adaylarına tüm hamilelik sırasında Zika virüsünün görüldüğü ülkelere gitmemeleri. Ayrıca söz konusu ülkelerde 24 saat koruyucu spreyler kullanmak, kolları ve bacakları kapatan, açık renkli, sık dokunmuş giysiler giymek, kokulu kozmetik ürünlerden kaçınmak önemle vurgulanıyor. Koruyucu spreyler giysilere, yatmadan en az 5 dakika önce yatak çarşaflarına, yastıklara da sıkılabilir. Sivrisinek itici ilaçlarla muameleden geçmiş cibinlik kullanılması tavsiye ediliyor. Cibinlik uçlarını yatak altına sıkıştırılmayı unutmamak gerek. Gece yatmadan önce duş yapmak ter ve parfüm kokusunu azalttığından koruyucu oluyor. Otel odalarında pencerelerde tel olmasına dikkat etmek gerek.

Zika virüsü insan sperminde de görülüyor ve kanda yaşadığından daha uzun süre yaşıyor sperimde. Turistlerin ve söz konusu ülkelere dönenlerin prezervatif kullanmaları vurgulanıyor. Ancak bulaşma riskinin ne kadar sürdüğü henüz kesin bilinmiyor.

İsviçre`de risk var mı?

İsviçre`de Zika virüsü taşıyan *Aedes aegypti* (Batı Nil kaplan sivri sineği) yoktur. Avrupa`da görülen tek tük enfeksiyon vakalarının hepsi son zamanlarda Amerika kıtasına seyahat etmiş kişilerdir. Ancak Tessin bölgesinde son yıllarda *Aedes albopictus* (Asya kaplan sivri sineği) görülmüştür. Bu cins sivri sinek 1990 yıllarında Güneydoğu Asya`dan ticaret kamyonları yoluyla İtalya`ya, oradan daha kuzeydeki Avrupa ülkelerine gelmiştir. Bu sivri sinek Dengue ve Chikungunya ateşi denen tropik hastalıkların taşıyıcısı olabilir. Çok yağış alan sıcak ülkelerde, herhangi bir su birikintisinde, örneğin dikkatsizce atılmış eski araba lastiklerinin içinde larvaları gelişir. İsviçre hükümeti ülke için bir tehlike olmadığını söylüyor. İsviçre`de görülen sivrisineklerin hiçbirinde bahsedilen virüsler görülmemiştir. Kaplan sivrisinekleri kap içindeki sularda ürediklerinden sıcak mevsimde ortada su bırakmamak çok önemlidir. Sebze-meyve sulama kaplarında, vazolarda su kalmamasına dikkat edilmesi önemle vurgulanıyor. Sivrisinekler, otellerin kapalı yüzme havuzlarında kış aylarında bile üreme imkanı bulabilirler.

Türkiye`de durum nasıl?

Türkiye için kesin bir risk görülmediği ifade ediliyor. Sağlık Bakanlığı; Tropikal Afrika, Güneydoğu Asya, Pasifik Adaları ile Orta ve Güney Amerika'da Zika virüsünün yayılmaya devam etmesi nedeniyle bu bölgelerdeki ülkelere gidecek olanları uyarıyor.

Klinik Mikrobiyoloji Uzmanı Prof. Dr. Salih Türkoğlu`na göre virüs için bulaştırıcı olan *Aedes* cinsi sivrisinekler Türkiye`de de bulunuyor ve "Sivrisinek aktivitesinin bulunmadığı kış mevsiminde ülkemizde bir salgın tablosunun çıkması beklenmese de yaz aylarında salgından etkilenmemek için önlemler alınmalı. Sıtmayı bulaştıran sivrisinekler ile Zika virüsünü bulaştıran sivrisinekler farklı. Her sivrisinek her bölgede bulunmaz ve yaşayamaz. Burada en önemli şey sivrisinek ısırmasına karşı alınacak tedbirlerdir." diyor.

Anne adayları dikkat!

Tropik ülkelere seyahat etmek isteyen hamilelerin, kronik hastaların, küçük çocuklu ailelerin doktorlarına danışmaları, mümkünse gitmemeleri, eve döndükten sonra hastalık belirtileri halinde doktora görünmeleri önemlidir. Hamilelerde Zika virüsü şüphesi halinde sık ve düzenli olarak ultrason ve diğer kontrollerin yapılması gerekir.

www.praxis-schreiber.ch